

Tysklands økonomiske krise truer hele Europa

Ulrik Bie, Berlingske den 28. september 2025

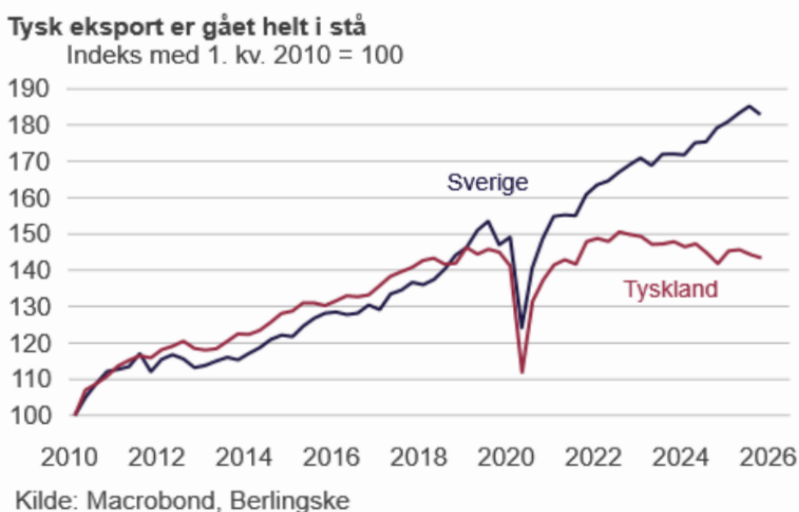
(Uddrag af artiklen, del 1).

I den seneste dystre vækstprognose fra den velansete tyske tænketank Kiel Institut er der ét afgørende tema, der ikke har så meget at gøre med den offentlige efterspørgsel. Eller med Donald Trumps spark til den globale frihandel.

Det handler om »tab af konkurrenceevne«. Intet viser dette bedre end udviklingen i eksporten.

Traditionelt har svensk og tysk eksport fulgtes ad, da man har lignende industrier og har haft samme eksponering mod udsvingene i den globale økonomi. Således voksede eksporten lige meget i de to lande i årtiet før coronatiden.

Siden da er det dog gået helt galt for Tyskland. Eksporten er slet ikke vokset de seneste seks år. Sverige ligger nu på indeks 182 langt over Tysklands indeks 143.

Tab af konkurrenceevne

Svagheden viste sig allerede i 2018, hvor økonomer affærdigede problemerne som midlertidige. Men også dengang var det faktisk »tab af konkurrenceevne«, der var den grundlæggende faktor.

Tysklands erhvervsliv fik et kæmpe løft, da den socialdemokratiske kansler Gerhard Schröder i årene før finanskrisen introducerede nogle af de mest omfattende reformer af arbejdsmarkedet og velfærdssystemet i efterkrigstiden.

Bilag 5

I årene under Angela Merkel blev der stort set ingen reformer gennemført i Tyskland. Resultatet af stilstanden har været, at fordelen fra de tidligere tiltag langsomt er blevet udhulet.

Den store afhængighed af russisk gas har også ramt Tyskland hårdere end andre lande.

Produktiviteten er stort set ikke vokset, og de fleste nye job er skabt i servicesektoren, der fik gavn af, at der blev indført en mindsteløn på ti euro – 75 kroner i timen.

Den er nu sat op til 96 kroner i timen, men selvom mange ting er billigere i Tyskland, er det åbenlyst, at det godt nok har skabt job, men samtidig en generation af arbejdende fattige.

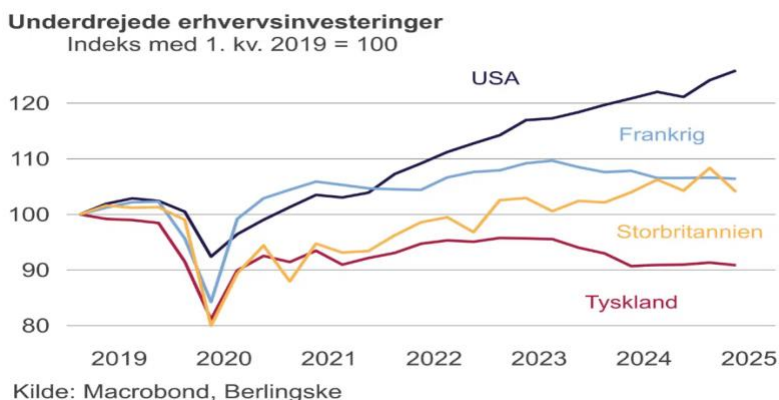
Det er særlig udbredt i det østlige Tyskland. Det betyder også, at selvom der i eksempelvis Leipzig har været en flot vækst i beskæftigelsen, så er velstanden og købekraften ikke fulgt med op i samme tempo.

Ingen vækst i produktiviteten

Problemet er, at højere lønninger uden tilsvarende vækst i produktiviteten rammer virksomhedernes konkurrenceevne. Det kunne løses ved øget brug af teknologi, men også tyske virksomheder har haltet håbløst bagud med at investere i fremtiden.

Tyske erhvervsinvesteringer er næsten ti procent lavere end for seks år siden og er dermed også sattet bagud, selv når man sammenligner med Brexit-ramte Storbritannien.

I stedet har tyskerne investeret i produktion i udlandet, hvor ikke mindst Kina har været den helt store vinder. Ifølge analysevirksomheden Rhodium Group har Tyskland stået for omkring halvdelen af de samlede europæiske erhvervsinvesteringer i Kina – der ellers har været stigende de senere år.

Bilag 5

Det er også derfor, at Tyskland er fodslæbende med en hård kurs over for Kinas forsøg på at dumpe overskydende produktion på det europæiske marked.

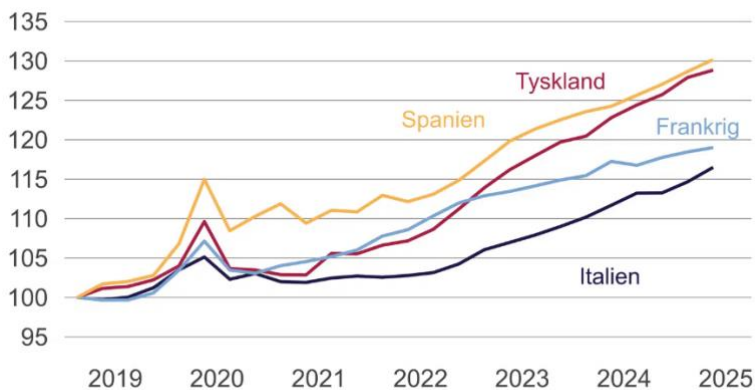
De manglende investeringer i Tyskland skyldes konservativ ledelse og mangel på omstillingsparathed i toppen af virksomhederne, men også et håbløst stift arbejdsmarked, hvor det er svært at fyre overflødige eller udygtige arbejdere.

Tyske virksomheder skal have et »arbejdsråd«, hvor fagforeningerne spiller en afgørende rolle i den daglige drift såvel som store strategiske beslutninger. Når man taler med danske virksomheder, der udvider til Tyskland, er dette et af de helt store problemer med at skabe forandringer i den private sektor.

De senere år har lønningerne været stigende, uden at produktiviteten er fulgt med op. Det betyder, at omkostningerne er steget med 29 procent i Tyskland siden begyndelsen af 2019, mens de tilsvarende »kun« er steget 16 procent i Italien og 19 procent i Frankrig.

Tyske omkostninger er steget kraftigt

Indeks med 1. kv. 2020 = 100

Kilde: Macrobond, Berlingske

Det har ikke hjulpet på strømpriserne, at De Grønne fik gennemtruffet en nedlukning af de sidste tyske atomkraftværker. Til gengæld fyrer man med brunkul.

Det er svært for iværksættere at finde kapital, da man i Tyskland traditionelt klarer den slags gennem bankerne – og bankerne kan på grund af regulering ikke låne til virksomheder, der ikke kan fremvise flere års historik.